

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๓/๒๕๔๘

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ ขอให้สั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคเสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวนเงิน ๗๑๘,๒๐๐ บาท ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง กล่าวคือ พรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ส่งเงินหรือส่งเงินไม่ครบตามจำนวนที่ได้รับการสนับสนุนให้แก่สาขาพรรค และใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุน ฯ จำนวน ๑๑๘ สาขา จำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยพรรคเสรีประชาธิปไตยนำเงินจำนวนนี้ไปทศรองจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคในปี ๒๕๔๗ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

“มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นว่ามีหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

LIRT

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับนั้นเป็นอันยกเลิกไป”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้”

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ผู้ทำคำวินิจฉัยได้เคยวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนเกี่ยวกับการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองบัญญัติให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ว่า การที่พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองไม่ถูกต้องหรือมิได้รายงานการใช้จ่ายเงินภายในระยะเวลากำหนด ย่อมเป็นเหตุที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะระงับการให้เงินสนับสนุนและเรียกร้องให้คืนเงินที่ใช้จ่ายหรือรายงานไม่ถูกต้องนั้น โดยอาจดำเนินทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาแล้วแต่กรณี การที่กำหนดไว้ในกฎหมายให้มีผลถึงขนาดยุบพรรคนั้น เป็นการสร้างสภาพบังคับ

เกินกว่าเหตุ และทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่กรรมการและสมาชิกพรรคการเมือง ผู้ไม่มีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินและการทำรายงานการใช้จ่ายเงิน เป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีบทบัญญัติในมาตรา ๔๗ ว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ศาลรัฐธรรมนูญไม่พึงรับบังคับให้และผู้ทำคำวินิจฉัยได้วินิจฉัยให้ยกคำร้องของนายทะเบียนที่ขอให้ยุบพรรคการเมืองลักษณะนี้มาหลายคดีแล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของนายทะเบียนที่ขอให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยในคดีนี้เสีย โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า มีการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองไม่ถูกต้องและไม่มีรายงานการส่งเงินแก่สาขาพรรค ฯ ตามข้อกล่าวหา หรือไม่

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ